

Test přiměřenosti zadostiučinění za nemajetkovou újmu

Účel

Účelem *Testu přiměřenosti zadostiučinění za nemajetkovou újmu*¹ je v konkrétní právní věci přezkoumatelně použít a vyložit legislativně-právní pojem „zadostiučinění za nemajetkovou újmu“, jeho objektivizované zákonné pojmové znaky, jakož i zjistit míru jeho přiměřenosti, a rozptýlit možné pochyby nebo sporné právní otázky s tím spojené, které mají význam pro narovnání mezi stranami nebo pro soudcovské rozhodnutí, a tak vyloučit nebo omezit možnou hrozbu svévole.

Prohlášení shody

Test přiměřenosti zadostiučinění za nemajetkovou újmu odpovídá právním požadavkům (pojmovým znakům), které na spravedlivé zadostiučinění kladou právní normy vyplývající zejména z:

- a) *Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod*, vyhlášené pod č. 209/1992 Sb., resp. z právních aktů z ní odvozených, jmenovitě z procesního pokynu předsedy Evropského soudu pro lidská práva stanoveného podle čl. 32 jednacího řádu Evropského soudu pro lidská práva dne 28. března 2007, upravujícího podání žádostí o spravedlivé zadostiučinění,
- b) *Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví*, přílohy *Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO)*, vyhlášené pod č. 191/1995 Sb.,
- c) *Úmluvy na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny (Úmluva o lidských právech a biomedicíně)*, vyhlášená pod č. 96/2001 Sb. m. s.
- d) *Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském*, vyhlášené pod č. 33/2002 Sb. m. s.,

---

¹ V prvotní, zkušební, podobě byl test zveřejněn Masarykovou univerzitou v Brně v roce 2008 zejména pro studijní účely na jejím *Elportálu*, přístupném v síti elektronických komunikací na adrese <http://is.muni.cz/elportal/>.

- e) *Smlouvy o založení Evropského společenství*, vyhlášené pod č. 44/2004 Sb. m. s., resp. z právních aktů z ní odvozených, jmenovitě ze *směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 19. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví* (Úř. věst. č. L 157, 30. 4. 2004, s. 45),
- f) *zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku*, ve znění pozdějších předpisů,
- g) *zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů*, ve znění pozdějších předpisů,
- h) *zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona)*, ve znění pozdějších předpisů,
- i) *zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích*, ve znění pozdějších předpisů,
- j) *zákona č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků*, ve znění pozdějších předpisů,
- k) *zákona č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrudám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrudách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochraně práv k odrudám)*, ve znění pozdějších předpisů,
- l) *zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví)*,
- m) *zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku*, ve znění pozdějších předpisů,
- n) *zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)*, ve znění pozdějších předpisů,
- o) *zákona č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon)*, ve znění pozdějších předpisů,²
- p) *zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti*, ve znění pozdějších předpisů,
- q) *zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)*, ve znění pozdějších předpisů,
- r) *zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)*.

---

² Zákon dosud nenabyl účinnosti.

Test přiměřenosti zadostiučinění za nemajetkovou újmu zásadně odpovídá právní argumentaci obsažené v odůvodněních následujících právních rozhodnutí:

- a) *nález Ústavního soudu ze dne 31. 5. 2001 ve věci sp. zn. IV. ÚS 581/99, č. nál. 83 Sb. n. a u., sv. 22³*
- b) *nález Ústavního soudu ze dne 18. 2. 2004 ve věci sp. zn. III. ÚS 281/03, č. nál. 32 Sb. n. a u., sv. 32*
- c) *usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 3. 1993 ve věci sp. zn. 5 Co 18/93, uveřejněné pod č. 21/1995 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (civ.)*
- d) *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2001 ve věci sp. zn. 30 Cdo 2971/2000⁴*
- e) *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2002 ve věci sp. zn. 29 Cdo 652/2001*
- f) *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2003, ve věci sp. zn. 30 Cdo 2005/2003*
- g) *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 7. 2004 ve věci sp. zn. 30 Cdo 157/2004*
- h) *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 5. 2006 ve věci sp. zn. 32 Odo 474/2006*
- i) *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2006 ve věci sp. zn. 30 Cdo 2919/2006*
- j) *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2007 ve věci sp. zn. 30 Cdo 2206/2006*
- k) *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2008 ve věci sp. zn. 32 Cdo 1664/2008*
- l) *rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13. 12. 2001 ve věci sp. zn. Cmo 210/99, uveřejněné pod č. 28 Sbírky soudních rozhodnutí ve věcech práv k duševnímu vlastnictví, [Jakl, L. (ed.)], s. 65 – 73; portál veřejného informačního systému *Prosazování práv z duševního vlastnictví* dle stavu ke dni 29. 6. 2009; <http://dusevni vlastnictvi.cz/>*
- m) *rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 4. 2005 ve věci sp. zn. 2 Cm 96/2000, uveřejněné pod č. 35 Sbírky soudních rozhodnutí ve věcech práv k duševnímu vlastnictví, [Jakl, L. (ed.)], s. 86 - 94; portál veřejného informačního systému *Prosazování práv z duševního vlastnictví* dle stavu ke dni 29. 6. 2009; <http://dusevni vlastnictvi.cz/>*
- n) *rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 1. 1998 ve věci sp. zn. 23 C 52/96, uveřejněný v *Právních rozhledech*, 1998, roč. 6, č. 5, s. 258 – 260.*

³ Nálezy Ústavního soudu jsou též obsaženy v elektronické databázi *Nalus*, která je dálkově veřejně přístupná v síti elektronických komunikací na adrese <http://nalus.usoud.cz/>.

⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou dálkově veřejně přístupny v síti elektronických komunikací na adrese <http://www.nsoud.cz/>.

- o) rozsudek *Krajského soudu v Brně ze dne 29. 8. 2008 ve věci sp. zn. 24 C 7/2007*, uveřejněný v *Právních rozhledech*, 2009, roč. 17, č. 2, s. 71 – 75.

Položená právní otázka

Pomocí testu má být zodpovězena následující právní otázka (právní kvalifikace):

Tato otázka mi byla položena zadavatelem, jímž je:

Předložené podklady

Při posuzování zadané právní otázky jsem vycházel z následujících podkladů:

Podklady mi byly předloženy _____

Za svá jsem vzal skutková tvrzení, obsažená ve shora uvedených podkladech, o jejichž věrohodnosti jsem neměl pochyb, a bez nichž by nebylo lze učinit závěr o právní otázce.

Hlediska

Východiskem dosažení právního závěru mi byly následující skutečnosti (hlediska):

- a) skutkové okolnosti a jejich vzetí za své
- b) odborné, mimoprávní, posouzení pochybných nebo sporných otázek odborné povahy
- c) odborné, právní, posouzení právní otázky (právní kvalifikace).

Použité metody

K zodpovězení právní otázky jsem použil, krom obecně uznávaných nebo právně přikázaných metod výkladu mezinárodních smluv nebo právních předpisů, následující metody,⁵ vedoucí ke zjištění přiměřenosti zadostiučinění za nemajetkovou újmu vyplývající z právního řádu, a to:

- a) metodu uznání skutkových tvrzení
- b) metodu popisnou a rozříd'ovací
- c) logické metody odvození a rozboru
- d) metodu hodnocení významu
- e) metodu hodnocení přiměřenosti
- f) metodu (ukazatel) fiktivního průměrného člověka a jeho běžného pocit'ování nemajetkové újmy (metoda objektivní způsobilosti pocit'ování), resp. metodu analogického použití tohoto postupu na osobu právnickou
- g) metodu intuitivně hodnotového rozboru včetně situačního vcítění
- h) metoda bodového ohodnocení újmy.⁶

1. Část údajová (základ věci)

1. Označení případu

1.2 Popis zásahu (skutku) a druhu zásahu (ohrožení nebo porušení), (např. časopisecké vydání literárního díla způsobem snižujícím jeho hodnotu, mobbing nebo bossing na pracovišti aj.)

1.3 Situační význam (kontext) zásahu (např. rodinný, obchodní, pracovní, umělecký, politický aj.)

⁵ Pokud jde o nápravu *ekologické újmy na půdě* viz postup podle vyhl. č. 17/2009 Sb., o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě, stanovené podle zákona č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů.

⁶ Srov. bodové ohodnocení výše odškodnění *bolesti a ztížení společenského uplatnění* v lékařském posudku podle vyhl. č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, ve znění pozdějšího předpisu.

Na rozdíl od tohoto administrativního postupu, kdy hodnota 1 bodu činí 120 Kč, není však v tomto posudku obecně určena peněžní hodnota bodu či jeho obdoby (položky), má-li jít o zadostiučinění peněžité. Peněžně hodnotové vyjádření nemajetkové újmy pro účely dání zadost tak odvisí jen od okolností případu, resp. též od zákonných hledisek, jsou-li stanovena. Body či jejich obdoby (položky) jsou však použity i zde, a to za účelem předvídatelnosti a přezkoumatelnosti závěru.

1.4 Druh zasaženého práva

1.5 Údaje o vlastníkovu nebo jiném držiteli (nositeli) práva (oběti)⁷

1.6 Údaje o pachateli (ohrožovateli nebo porušovateli)

1.7 Právní kvalifikace skutku (právního deliktu)

1.8 Okolnosti vylučující protiprávnost skutku

[svolení oběti (smluvní licence), nutná obrana, krajní nouze, použití zákonného dovolení (zákonná licence), použití úředního dovolení (nucená licence), výkon zákonné povinnosti, upřednostněný výkon kolidujícího jiného práva, svobody nebo požívání obecného dobra⁸]

1.9 Jiné

1.10 Zhodnocení skutku (zásahu) z hlediska objektivní přijatelnosti v civilizované společnosti [objektivní přijatelnost, či nepřijatelnost zásahu z hlediska rozumného člověka (člověka průměrného rozumu)]

1.11 Popis následku zásahu [popis nemajetkové (osobní, soutěžní aj.) újmy]⁹ a jeho příčinné souvislosti se zásahem

[(např. nepříjemné či bolestivé citové prožívání stavu po zásahu a vztahu k zásahu, bolest na duši či na těle po strážce citového nebo smyslového vnímání, křivda, bezmoc, vystavení pomluvě nebo výhrůžce, šok, emoční vypětí nebo rozrušení či emoční bolest vč. emoční bolesti spojené se ztrátou osoby blízké či jiné vč. ztráty živitele, spojené se ztrátou zvířete nebo majetku či spojené s jinou škodou na majetku či s ekologickou újmou nebo jinou škodou na životním prostředí, smutek, úlek, neštěstí, pohanění, narušení kvality života, duševního klidu, tvůrčího prostředí, životní pracovní či hospodářské nebo jiné pohody (ztráta pohody), nepřátelské, ponižující nebo zneklidňující pracovní prostředí (atmosféra), duševní ponížení, úzkost, zneuctění, ztráta štěstí nebo radosti, vč. ztráty radosti z dovolené, ztráta rodinného nebo jiného osobního společenství, ztráta rodičovství nebo manželství, partnerství, přátelství, spolenectví, ztráta svobody, ztráta důvěry (ztráta víry), ztráta dobré životní nálady, narušení duševní rovnováhy, ztráta soukromí, postavení do falešného světla, vyobcování, vytlačení

⁷ Pojem *oběť* a dále pojem *pachatel* je použit proto, že tvrzený skutek je soukromoprávním *deliktem* podle příslušného zákona, a to bez ohledu na to, jak různé zákony tyto osoby označují.

⁸ Viz autorův *Test poměrnosti cíle a prostředku*; <http://www.is.muni.cz/elportal/>. Knižně vyšlo pod názvem *Váhy a meč aneb Test poměrnosti cíle a prostředku*. In: Šimová, R. (ed.): Olomoucké právní dny 2008. Olomouc: Iuridicum olomucense 2008, sv. 1, s. 21 – 46. Přepracované a rozšířené vyšlo v *Právniku*, 148, 2009, č. 7, s. 673 – 704.

⁹ *Nemajetkovou újmu* lze právoevně obecně pojmově určit jako *druh újmy, vedle újmy majetkové, ekologické či jiné, spočívající v exaktně vědecky neměřitelné, nicméně smysly vnímatelné (objektivně) vyjádřitelné a přímo nebo nepřímo projevitelné (prokazatelné) nepříznivé změně osobnostního nebo jiného stavu dotčeného člověka (postiženého) nebo zhoršení jeho životních funkcí či funkcí v prostředí, např. rodinném, pracovním nebo soutěžním, aniž se jedná o majetkový úbytek a bez ohledu na to, zda se tato skutečnost přímo nebo nepřímo projevuje též hospodářsky; podobně u osoby právnické.*

z pracoviště nebo z trhu, bojkot, zraněné citění, citová ztráta, propad odbytu, odpor, rozpaky, zděšení, zklamání, vystavení posměchu, pronásledování, sexuální obtěžování, omezení soukromí v souvislosti s elektronickými komunikacemi, zahlcení informační struktury v souvislosti s elektronickými komunikacemi, starost, zátěž při běžném chodu hospodaření, ztráta přízně, ztráta důvěry, ztráta postavení, odliv zákazníků nebo přetažení zaměstnanců, ztráta zdrojů nebo odbytiště, snížení konkurenceschopnosti, ztráta image (dojmu, obrazu), ztráta dobré pověsti (dobrého jména) oběti nebo jejího zboží, zmařená investice, ztráta naděje nebo beznaděj, zmaření oprávněného (legitimního nebo rozumného) očekávání toho, co by za běžného chodu věci nastalo, nemožnost náležitě se věnovat rodině, práci nebo hospodaření, zvýšené úsilí k zajištění běžného chodu věci, znevýhodnění v právně rovném zacházení (diskriminace),¹⁰ znevýhodnění neoprávněnou soutěžní výhodou pachatele, ztížení společenského uplatnění¹¹ aj.]

1.12 Druh (sféra) nemajetkové újmy

[např. všeobecná osobnostní vč. duševní (psychické) újmy, umělecká vč. újmy na pověsti výkonného umělce, hospodářsko soutěžní aj.]

1.13 Druh statku dotčeného újmou

[např. život, zdraví, občanská či profesní čest, důstojnost, soukromí, svoboda vč. svobody rozhodování, umělecké nebo vědecké dílo, umělecký výkon či jiný výtvar, pracovní síla, účastenství (síla) v hospodářské, pracovní nebo politické soutěži aj.]

1.14 Objektivně (smysly) vnímatelná podoba vyjádření nemajetkové újmy (přímý nebo nepřímý projev), vydatnost (intenzita) projevu a délka jeho trvání do odeznění

(např. stav nespavosti, „noční děsy“, stav nevolnosti, třesu, rozechvělosti hlasu, pracovní neschopnosti nebo snížené pracovní schopnosti, nesoustředěnosti, zvýšeného úsilí k zajištění dosavadního života či chodu zaměstnání nebo podnikání, hledání nového osobního nebo obchodního partnera či náhradních hospodářských nebo pracovních řešení anebo zaměstnanců aj.)

1.15 Objektivní předvídatelnost způsobení nemajetkové újmy daným zásahem

1.16 Objektivní odstranitelnost následku zásahu (odstranitelnost nemajetkové újmy), (např. vyléčením oběti, uzavřením nového manželství nebo novým rodičovstvím aj.), a náročnost odstranění následku, a to vše i se zřetelem na osobu oběti a její postavení

1.17 Zhodnocení, zda objektivně lze od rozumného člověka (člověka průměrného rozumu) očekávat, aby způsobenou nemajetkovou újmu snesl nebo snášel;

¹⁰ Též viz autorův *Test rovného zacházení*; dosud nedokončený.

¹¹ Srov. § 3 odst. 1 vyhl. č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, ve znění pozdějšího předpisu.

obdobně u osoby právnické; (objektivní účelnost nápravného opatření)

1.18 Jiné

1.19 Legitimní cíl nahrazení (napravení) nemajetkové újmy po stránce kvalitativní a kvantitativní (cílové ukazatele), (např. změna životní nebo profesní dráhy oběti)

1.20 Důvod nepostačení pouze morálního zadostiučinění (jiného zadostiučinění než v penězích) formou omluvy (např. vyhýbavá omluva pachatele) anebo jinou nepeněžitou formou jako je např. samotné uznání či soudní konstatování zásahu do práva (důvodnost zadostiučinění v penězích)¹²

a) značná míra snížení důstojnosti fyzické osoby

b) značná míra snížení vážnosti fyzické osoby ve společnosti

c) jiný důvod

[např. zavinění pachatele, příjem nebo jiný užitek pachatele z protiprávní činnosti alespoň v hrubém odhadu, odrazení pachatele (odrazující či odstrašující prostředek)¹³ od opakování, pokračování nebo od dalšího podobného skutku vůči oběti v budoucnu aj.]

2. Část znaková

Hlediska přiměřenosti výše zadostiučinění v penězích

2. Závažnost vzniklé nemajetkové újmy¹⁴

¹² § 13 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

§ 21 odst. 5 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 40 odst. 1 písm. e) bod 2. též ve spojení s § 74, 78, 82, 86 a 94 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona), ve znění pozdějších předpisů.

§ 80 odst. 6 zákona č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

§ 4 odst. 11 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ Čl. 41 (1) Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, přílohy Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO), vyhlášené pod č. 191/1995 Sb.

čl. 14 (2) Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském, vyhlášené pod č. 33/2002 Sb. m. s.

čl. 3 (2) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. č. L 157, 30. 4. 2004).

a) žádná nebo zanedbatelná (bagatelní)

b) malá

c) velká (těžká), (značná)

- 2.1 **Objektivní způsobilost odčinění újmy dáním zadost v penězích a míra jeho obtížnosti**
- 2.2 **Objektivní hodnota újmou postiženého statku (např. životní, rodinná, umělecká, vědecká, pracovní, politická, tržní aj.) a její zřejmost**
- 2.3 **Vědomí pachatele o objektivní hodnotě újmou postiženého statku**
- 2.4 **Význam újmou postiženého statku pro oběť (např. zvláštní obliba, podstatný význam pro konkrétní život oběti nebo pro její zaměstnání či podnikání aj.)**
- 2.5 **Vědomí pachatele o významu újmou postiženého statku pro oběť**
- 2.6 **Vědomí pachatele o obvyklých následcích zásahu na straně oběti**
- 2.7 **Vědomí pachatele o zvláštních následcích zásahu na straně oběti s ohledem na její konkrétní osobní nebo majetkové poměry či její stav**
- 2.8 **Způsob zásahu (vzniku nemajetkové újmy) (např. zvlášt' zavrženíhodný, zlovolný, bolestivý, pobuřující, urážlivý, výhružný, škodolibý, zákeřný, lstivý, zneužívající duševní poruchy nebo jiné nemoci či nedospělosti, nezralosti, nemohoucnosti, nezkušenosti, důvěry, lásky, odbornosti, pracovní, služební nebo jiné nadřizenosti, početní převahy, hospodářského postavení vč. hospodářské závislosti nebo tržní síly, hospodářské tísně, veřejné moci aj.)**
- 2.9 **Rozsah újmy**
- a) **územní (např. místní, přeshraniční, mezinárodní, celosvětový aj.)**
- b) **časový [doba trvání zásahu a trvalost zachycení zásahu (např. v archivech nebo ve veřejných knihovnách přijímajících povinné výtisky periodického tisku nebo neperiodických publikací)]**

¹⁴ § 13 odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

§ 21 odst. 5 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 40 odst. 1 písm. e) bod 2. též ve spojení s § 74, 78, 82, 86 a 94 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona), ve znění pozdějších předpisů.

§ 10 odst. 3 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

§ 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

§ 80 odst. 6 věta druhá zákona č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

§ 4 odst. 12 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

- c) množstevní (např. počet rušebních předmětů aj.)
- d) jiný (např. jednorázovost, četnost či hromadnost zásahu, okruh obeznamených osob vč. uměleckých, vědeckých, politických či obchodních kruhů aj.)

2.10 Míra zátěže oběti v poměru k běžnému životu nebo chodu věci (např. zásadní změna životní nebo profesní dráhy oběti)

2.11 Trvání a šíře ohlasu nemajetkové újmy a jeho vliv na postavení a uplatnění oběti

3. Okolnosti, za nichž došlo k zásahu do práva¹⁵

3.1 Okolnosti na straně pachatele

- a) osoba pachatele a její osobní a majetkové poměry, jakož i její činnost související se zásahem, a to ve vztahu k citelnosti zadostiučinění v penězích (citelnost výše)
- b) míra zavinění ve formě úmyslu přímého nebo nepřímého či nedbalosti vědomé nebo nevědomé
- c) pohnutka (motiv), (např. nenávisť, nesnášenlivost)
- d) okolnosti právní (např. právní omyl pachatele)
- e) okolnosti skutkové
  - ea) okolnosti polehčující (např. ukončení zásahu po upozornění, odstranění následků, účinná lítost aj.)
  - eb) okolnosti přitěžující (např. pokračování ve skutku i přes upozornění nebo přes předběžné opatření soudu, plánovanost, spolčení, lstivost, obmyslnost, zneužití závislosti, nadřizenosti nebo tržní moci aj.)

¹⁵ § 13 odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

§ 21 odst. 5 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 40 odst. 1 písm. e) bod 2. též ve spojení s § 74, 78, 82, 86 a 94 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona), ve znění pozdějších předpisů.

§ 10 odst. 3 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

§ 5 odst. 4 zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví).

§ 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

§ 80 odst. 6 věta druhá zákona č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

§ 4 odst. 12 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

- f) jiné okolnosti na straně pachatele [např. dobrá víra (nezaviněná nevědomost), výnosnost (rentabilita) zásahu, využití zásahu nebo jeho okolností vč. následků (např. v podobě pachatelova příběhu) za účelem zisku pachatele (komercializace zásahu pachatelem), vyhýbání se soukromoprávní odpovědnosti za protiprávní jednání]
- 3.2 Okolnosti na straně oběti [např. odpuštění skutku, újma též zaviněním oběti, lehkomyšlnost, vyzývavost, vybízení, ponoukání, provokace, zneužití tržní dominance, nadřazenosti nebo jiného postavení na úkor pachatele, svémocné vlastní dání si zadost obětí na úkor zájmu pachatele a jeho podoba a míra (objektivní způsobilost vlastního zadostiučinění na úkor pachatele) aj.]**
- 3.3 Jiné okolnosti (další hospodářská a jiná hlediska)**
- a) nežádoucí hospodářské důsledky včetně ztráty zisku oběti
  - b) neoprávněné zisky pachatele
  - c) jiná než hospodářská hlediska (např. morální újma oběti)
- 3.4 Zvláštní konkrétní okolnosti nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem¹⁶**
- a) celková délka řízení
  - b) složitost řízení
  - c) jednání oběti, kterým přispěla k průtahům v řízení
  - d) využití dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení obětí
  - e) postup orgánů veřejné moci během řízení
  - f) význam předmětu řízení pro oběť
  - g) jiné zvláštní hledisko (např. průtahy řízení v jednom stupni nebo více stupních, pochybení oběti, postavení oběti, postavení pachatele, místní hospodářská situace¹⁷)
- 3.5 Další hledisko přiměřenosti (např. chování pachatele po zahájení soudního řízení o žalobě oběti ve věci zásahu či po zahájení trestního stíhání aj.)**

¹⁶ § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷ Bod I. procesního pokynu předsedy Evropského soudu pro lidská práva ze dne 28. března 2007, upravujícího podání žádosti o spravedlivé zadostiučinění.

3.6 Objektivní způsobilost výše přiměřeného zadostiučinění v penězích vyrovnat zásahem (skutkem) porušenou rovnováhu v poměru mezi pachatelem a obětí (způsobilost odčinit skutek dáním zadost), (způsobilost peněžitého plnění být vnímáno jako dání zadost)

3.7 Objektivní přiměřenost mezi skutkem pachatele a zatížením pachatele zadostiučňovacím břemenem (závazkem), které má pachatel nést

3.8 Objektivní přiměřenost mezi citelností výše přiměřeného zadostiučinění a majetkově či soutěžně jednoznačně likvidačním následkem na straně pachatele

3.9 Zvláštní případ nemajetkové újmy na životu nebo na zdraví:¹⁸

výše peněžité náhrady škody na životě pozůstalým (druhotným obětím) po usmrceném (zemřelé prvotní oběti) nebo výše peněžité náhrady škody na zdraví poškozenému (oběti),¹⁹ která byla škůdcem (pachatelem) zaplácena nebo kterou uznal zaplatit

3.10 Celkové zhodnocení účelnosti a účinnosti výše zadostiučinění v penězích

Hlediska nepřiměřenosti výše zadostiučinění v penězích

4. Odveta či pomsta (retribuce) oběti vůči pachateli

5. Šikana pachatele obětí

6. Peněžitý trest (veřejná pokuta) či soukromá pokuta pachateli²⁰

¹⁸ § 11 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹ § 444 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 440/2001 Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění, ve znění pozdějšího předpisu.

²⁰ Srov. však odlišné právní pojetí *punitive damages* nebo *exemplary damages* v britsko-americké soukromoprávní soustavě *tort law*. Toto právní pojetí nelze vyloučit ani v českém soukromoprávním prostředí, odpovídá-li to okolnostem případu. Český zákon nic takového *nezakazuje*. Jedná se o věc pouze právní doktríny nebo judikatury. Rozhodná je přitom podstata a smysl přirozených lidských práv, občanských práv a obecného dobra; srov. generální příkaz ústavní konformity výkladu a používání právních předpisů s Listinou základních práv a svobod (§ 1 odst. 1 ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., přičemž tento ústavní zákon má právní sílu jen zákona dle čl. 112 odst. 3 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky, ve znění pozdějších předpisů).

7. **Majetkově nebo soutěžně jednoznačně zničující (likvidační) následek na straně pachatele**
8. **Nadměrná finanční zátěž pro pachatele s ohledem na jeho osobní a majetkové poměry a jeho objektivní možnosti**
9. **Způsob obživy oběti (způsob výdělečné činnosti oběti)**
10. **Odměna oběti navíc (i jen částečně) za její riziko, odvalu a úsilí v obecném zájmu na řádných poměrech ve společnosti [bezdůvodné obohacení (i jen částečně) oběti na úkor pachatele spočívající v jejím peněžitém příjmu vyjadřujícím exemplární peněžitý postih pachatele v obecném zájmu]²¹**
11. **Obcházení účelu nebo obsahu zákona obětí, pokud jde o náhradu škody na majetku včetně náhrady ušlého zisku (majetkovou újmu) nebo o vydání bezdůvodného obohacení, a to výkonem práva na přiměřené zadostiučinění v penězích za nemajetkovou újmu, nejde-li o stanovení paušální částky z více právních důvodů²²**
12. **Jiné hledisko nepřiměřenosti**

Hlediska přiměřenosti zadostiučinění morálního i v penězích (hlediska obou souběžných forem zadostiučinění souběžně)

13. Okolnosti svědčící pro obě formy přiměřeného zadostiučinění souběžně

14. Celkové zhodnocení účelnosti a účinnosti obou forem přiměřeného zadostiučinění souběžně

Jiné

15. Objektivní zjistitelnost výše nároku na přiměřené zadostiučinění v penězích jen s nepoměrnými obtížemi nebo její nezjistitelnost vůbec²³

Též srov. odrazující (odstrašující) funkci zadostiučinění ve vztahu k budoucímu potencionálnímu chování pachatele vůči oběti.

²¹ Srov. však supra.

²² § 5 odst. 2 nebo 3 zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví).

²³ Právním následkem tohoto stavu je určení výše nároku na zadostiučinění v penězích soudem dle jeho úvahy (§ 136 o. s. ř.).

Závěr (právní názor)

Na základě shora podaného metodického posouzení právní věci v jednotlivostech i v jejich souvislosti vyslovuji následující právní názor, jímž odpovídám na položenou právní otázku:

- **Přiměřeným (spravedlivým) zadostiučiněním ve výše popsané právní věci je:**
-

alternativně:

- **Výše popsané zadostiučinění je / není přiměřené (spravedlivé),**
a to ve smyslu _____

D o l o ž k a

Prohlašuji na svou odbornou a stavovskou čest, že k výše uvedenému právnímu názoru jsem dospěl podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nezávislé na jiných osobách, pouze na základě výše uvedených podkladů, hledisek, metod a právních norem vyplývajících z citovaných pramenů.

Shora podaný závěr vyjadřuje právní názor posuzovatele, který je argumentačně podložen, jak je výše uvedeno.

Test přiměřenosti zadostiučinění za nemajetkovou újmu obsahující právní posouzení shora popsaných skutečností, jakož i právní názor z něho vyplývající, je předložen bez rozporů.

Tento test obsahuje (...) číslovaných a v jednu listinu spojených stran bez příloh.

Posuzovatel:

V _____ dne _____